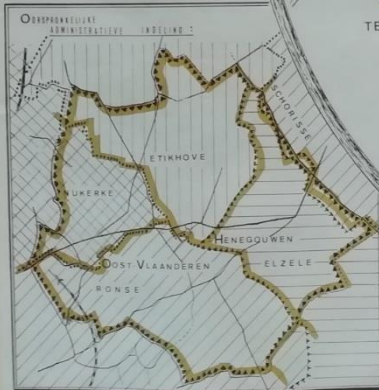
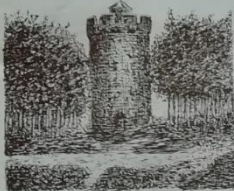

LOUISE-MARIE

*Louise-Marie
d'Orléans*
EERSTE KONINGIN DER BELGEN

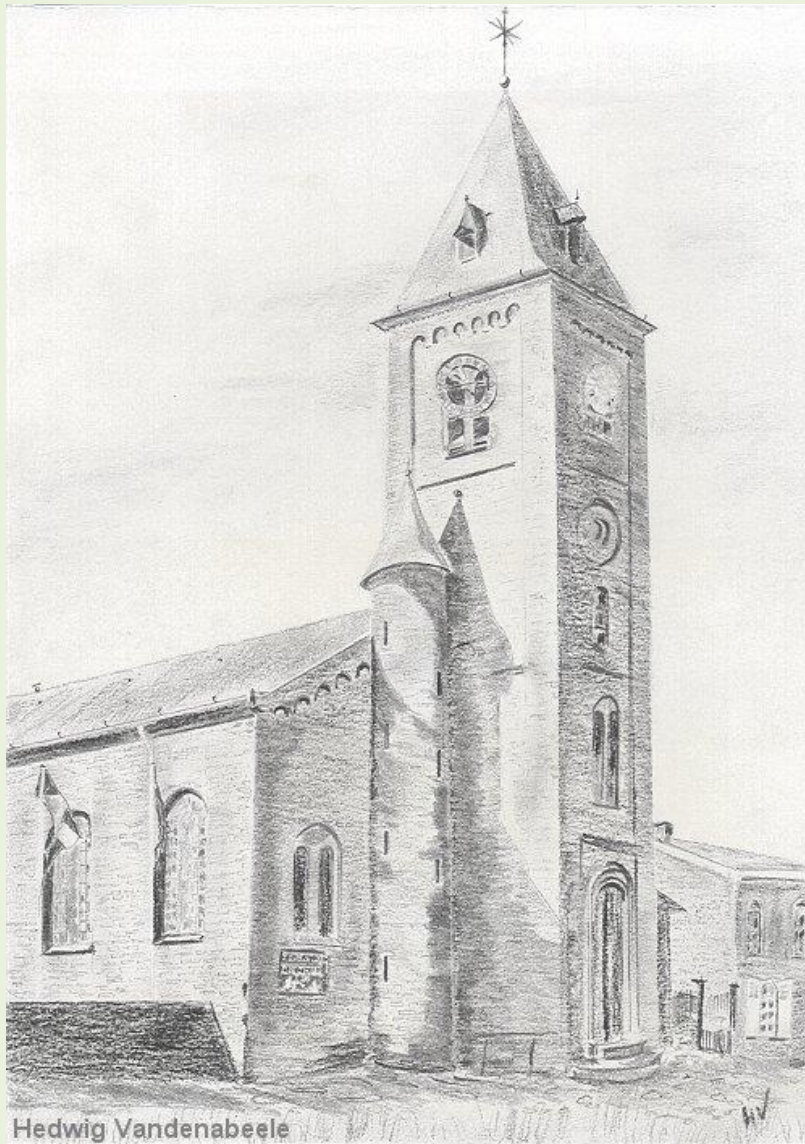
PAROCHIEKERK O.L.V. VAN LA SALETTE
 STICHTING VAN DE PAROCHIE 1850
 EERSTE STEEN LEGGING V.D. KERK 11 OKT. 1850
 PLECHTIGE INWIJDIJNG 19 SEPT. 1859

Ronse

Maarkedal

Jaar van het Dorp
 1978

DRUK: DUBAR, RONSE N° 800412

In Louise-Marie

De kerk La Salette te Louise-Marie, gelegen op het grondgebied van Ronse, ligt op een hoogte van 112,5 m. Louise-Marie is een schilderachtig gehucht en kerkdorp in de Vlaamse Ardennen gelegen op de noordelijke flank van de Muziekberg (hoogte 147m). Het grondgebied van de parochie Louise-Marie behoort tot de stad Ronse en de vroegere gemeenten Nukerke, Etikhove en Schorisse in de provincie Oost-Vlaanderen (en jaren geleden ook tot de gemeente Ellezelles in Henegouwen). Naar verluidt zou de naam van de eerste Belgische koningin Louise-Marie (geboren in Palermo op 3 april 1812 en overleden in Oostende op 11 oktober 1850), dochter van de Franse koning Lodewijk Filips, aan de oorsprong liggen van de naamgeving van dit gehucht. Immers de eerste steenlegging van deze neo-romaanse parochiekerk in 1851 viel samen met de eerste verjaardag van haar overlijden. Deze kerk is bekend om haar Sint-Apolloniaverering. Rond 9 februari worden hier jaarlijks, tijdens de noveen tegen tandpijn, de alom gekende geutelingen gebakken. De kerk is toegewijd aan O.L.-Vrouw van La Salette. Het kerkelijk interieur is 19de eeuws behalve het altaar aan de noordzijde dat 17de en 18de eeuws is. Het schilderij “Verschijning van O.L.-Vrouw van La Salette” is 19de eeuws. Gustave Royers (+ 30/03/1923) was de architect van de parochiekerk. Royers was sinds 1845 leraar aan de academie en architect van de stad Ronse. Hij was tevens de ontwerper van het Royerssluis (1907) in

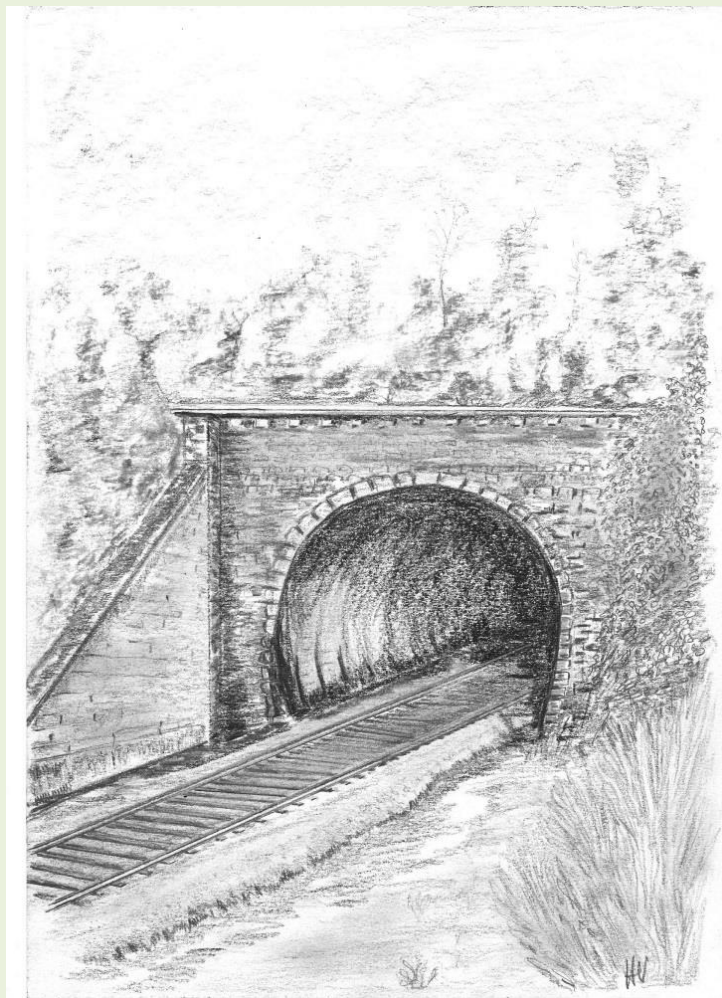
Antwerpen.

L'abbé Francis Cambier liet ons in november 2006 het volgende weten. «Je possède la copie d'une lettre que le curé de Louise Marie Vanderrooms (?) adressait à Emmanuel Degand, secrétaire communal d'Ellezelles, le 20 décembre 1893 et où il lui fait le récit de la fondation de la paroisse et de l'érection de l'église.»

Elza Couplez vertelt

Boeiend verhaal van Elza Coupez, verteld in een sappig Nukerks dialect.

Vandaar dat we haar oorspronkelijke woordenschat zo veel mogelijk gebruiken.
Elza werd geboren in Nukerke op 18 november 1923

“Mijn vader werd tijdens de Eerste Wereldoorlog gemobiliseerd en heeft zoals vele andere aan de Yzer in de loopgrachten gezeten. Na de oorlog heeft hij daar weinig over losgelaten. Ik weet dat hij een tijdje in een hospitaal heeft gelegen omdat hij in het been was geschoten. Hij woonde toen in Louise waar “Poolis” woonde. Mijn grootvader was boswachter van ’t kasteel, de latere Shamrock. Daar woonde toen baron De Kemmeter uit Gent en die bezat hier al die bossen.” *Baron Felix Emilius Hugo De Kemmeter (Aalst 7/3/1810-29/4/1866) was “professor by de faculteyt der rechten bij de hoogeschool zuerzaksteeg (zeurzaksteeg) 7 in Gent.”* Hij had verscheidene kinderen.

(Het landhuis werd in 1928 in Engelse stijl gebouwd in opdracht van de Gentse baron De Kemmeter. De architect was Charles Hoge (1890-1962) uit Gent.)

Mijn grootvader woonde op de hoek van de Louise-Mariestraat en de Landschapstraat. Daar hielden mijn grootouders café in de “La chasse royale”, eigendom van den baron.

Daar rechtover waren er nog drie herbergen o.a. “De vier Linden” en daar naast woonden Doelies (Vanden Daele, kleermaker).

Nu we toch van cafés spreken. D’er was nog “A la concorde” bij Tiesten Decubber, “Au boulevard” bij Ockerman die ook grafmaker was en bij Schoenie die ook een balzaaltje had naast de beenhouwerij. Diene Schoenie heeft lang te doen gehad met “Trottinette”. Ze had er zelfs een tweeling mee. Er

werd toen veel gedronken, bier en genever en in de winter rhum. De vrouwen dronken al eens een “zwôntse”, voorloper van een limonade. Er was nog café aan de smidse, bij ’t Yseborts en te Cuypers op den hoek met de Keizereie.

“De kinderen speelden veel in die bossen. Al die huizen hier rond de Rubberigtsbank stonden er niet. Deze baan was een aardenweg met grote slagen want Roeck, den “*boommarchank*” kwam hier dikwijls voorbij met zijn boomezels geladen met lange boomstammen. In ’t begin was dat met paarden maar nadien was dat met zware tractors en die maakten diepe sporen. In ’t regenseizoen stonden die vol water. De mensen van Terbeke kwamen hier in Louise ’s zondags naar de mis, o.a. de familie Mannens. Die ploeterden door die modderige wegen en kwamen meermaals beslijkt aan de kerk. Daar trokken ze propere schoenen aan om de kerk te betreden. Wat een tijd !”
Volgens gezegden zou secretaris Paul Hoffmann de naam Rubberigtsbaan gegeven hebben maar ook Tiemerskouter.

Kindertijd

Ikzelf ging hier in Louise naar school bij de nonnekes. Die gebouwen staan daar nog maar dat zijn nu garages geworden en parking voor het rusthuis. Juffrouw Paula Deruyck is daar ook toegekomen. Zij reed met de fiets van Nukerke naar hier en meester Oscar reed van hier naar Nukerke om er les te geven. Ik heb niet bij haar gezeten want ik ben dan op internaat geweest in Eine. Als voorbereiding op onze plechtige communie moesten wij de laatste 6 weken alle dagen om 7 uur ’s morgens, zonder te eten, in de kerk van Louise zijn. We moesten niet “benijd” (benauwd) zijn want ons moeder ging mee tot beneden de straat. Daar moesten wij dan wachten op den enen of op den anderen die van de Savooistraat kwam om met enigen te zijn. Lucht (licht) was er niet. ’t Was raar als ge een velo tegenkwam. Wij liepen om toe te zijn. Wij moesten ons haasten dat we op tijd in de kerk waren want durfde gij te laat komen dan vloegt gij weer wat achteruit. En toen moest er geleerd worden. Nu moeten ze niets meer doen. ’t Was .odverdeme (Elza begon met een g) nie voor te lachen. Dat was in de tijd van paster Loof. Hij was afkomstig van Koeremont en af en toe ging hij mee met de school te voet naar Koeremont. Na de mis gingen wij onmiddellijk naar de school. Wij hadden ons peule mee en dat werd op de stove gezet in de klas. Wij leerden toen schone Vlaamse liedjes maar nu kunnen ze dat niet meer. Ze worden het niet meer geleerd. Wij gingen naar school tot aan

onze plechtige communie. Op de dag van ons plechtige communie mochten wij met ons ouders na de hoogmis in de pastorie boterkoeken gaan eten met een tas warme chocolademelk. 't Was eens een beetje kermis!

Hoe wij elektriciteit kregen.

Wij woonden in het laatste huis langs de Kafhoek en onze gevel stond op grondgebied Ronse. Als Ronse elektriciteit kreeg konden wij daar dan ook van genieten, de andere Nukerkenaren niet!

't Waterfabriekje

In 't Volk van Ronse" van 22 oogst 1936 lezen we volgende advertentie: "Het allerbeste tafelwater **La Royale Louise-Marie**. Allerefinste limonaden "Jass" Nitterveld-Bronnen Louise-Marie (Ronse) Telefoon 230.

Dat bedrijfje – wij noemden dat “ 't waterkot” - marcheerde goed en ze reden zelfs met een camion, een oude camion, rond. Dat was van “Ameyis” zeiden ze. Dat kasteel staat er nog en daar beneden was er een grote vijver en daar stond een oud gebouwtje waar de bron was. 't Water kwam uit den bos. 't Was goed water in den tijd en er werkten daar een paar man van Louise. Op de flessen stond de afbeelding van koningin Marie-Louise mee al haar krullekes.(Marie-Louise van Orleans was één van de drie dochters van Franse koning Louis Philippe.) Achter het domein liep een aarden weg die uitkwam aan de Kongo. Dat was een wijk in het bos waar ze in

mijn kindertijd nog geen elektriciteit hadden. 'k Herinner mij nog dat Marie Hoogstoel daar woonde. Haar schoonzoon had een brok van een moto en dreef daarmee de wasmachine aan.

Als wij ne keer mochten meegaan met vader, maar dat was raar, en we stapten een herberg binnen dan dronken de kinderen een “sport” om te délen hé. “Ne sport” dat was spuitwater en “een zwaantje” dat was meestal gele limonade. Moest je nu op café een “zwaantje” vragen ze zouden nogal staan kijken zeg!

Tijdens de Tweede Wereldoorlog

Op een namiddag heb ik wat beleefd. Ik kwam met de fiets van Ronse de Savooistraat opgereden en was bijna thuis. Ja toen was er nog geen sprake van een auto. Ik woonde op de Kafhoek rechtover het grote hof.

Ter hoogte van de café vóór de viaduct werd ik tegen gehouden door de Duitsers. Ik wist niet wat er ging gebeuren. Ik mocht niet door. “ja, maar ik woon hier!” (Maar dat was niet waar). Niet te doen. Ik moest tegen de muur gaan staan. Een eindje hogerop stond een lange rij soldaten in houding. Plots wat geschreeuw en een jeep kwam aangereden. Midden daarin stond een grote Duitse vent in een kostuum en met een kepie op. En ’t was al goud dat blonk. Dat deed mij wel iets maar bang was ik niet. En die man dat moet Göring geweest zijn. Pas na een tijdje mocht ik vertrekken toen de kolonne een heel eind naar beneden was gereden en al lang onzichtbaar was en verdween in een grote geheimenis. Anderen zeggen dat ook Hitler hier in de tunnel op inspectie is geweest. In alle geval op een dag zat Louise zwart van de Duitsers. Vóór elke deur stonden enkele Duitse soldaten de wacht te houden met het geweer in aanslag. Die dag moest iedere bewoner binnen in huis blijven. Waarom zulke grote veiligheidsmaatregelen? Nooit heeft iemand geweten waarom. Rond de tunneluitgangen werden ’s nachts slag om keer vuurpijlen afgeschoten om de omgeving te “*verluchten*”.

Het is best mogelijk dat Hitler tot in de tunnel van Louise-Marie is geweest. Immers Hitler reisde met zijn staf per trein naar het front. De trein was bewapend tot en met een luchtafweergeschut. Aan het oostfront werden specifieke tunnels gebouwd met muren en dak in beton van 4 m dik waarin de trein veilig kon parkeren. De tunnel in Nukerke was best geschikt om vandaar de strijd aan het westfront te leiden. Bewijzen zijn er niet... veel Duitse documenten zijn op het einde van de oorlog vernietigd.

Ons vader had in de boomgaard een “*tranchée*” gemaakt en er een houtmijt boven gezet. Als hij onraad vermoedde of bang was dat er bommen zouden vallen dan moesten wij daar onder kruipen. Wij waren natuurlijk “*benijd*” van die bommen. Had er iets moeten gebeuren, als er een bom zou vallen dan waren wij waarschijnlijk levend verbrand. Ge moogt er niet op peinzen. De dag nadien ging het leven weer gewoon verder. En toch deden wij dat. Af en toe waren er ook kalme periodes. Soms vlogen wel vliegtuigen over. Vader was op een dag aan het hout bezig. Komt daar toch een Duitser overgevlogen zeker. Vader was zó kwaad dat hij daar “*ne kliepel pakte en die naar de vlieger gooide en zei “gij godverdomsen Duitser !”*” Onzen Hubert dat was een komiek en die zei: ” Was ’t er op ?” “

Over den oorlogsburgemeester

Turie Verdonckt werd oorlogsburgemeester en reeds lang deed mijn vader dat heel goed met hem. Hij was schoenmaker en woonde langs de Meersstraat 3. Wij gingen ook met ons kapotte schoenen bij hem om ze te laten herstellen. Zijn vrouw Leontine, leefde toen nog. Dan mochten we soms wachten bij hem in een klein achterkamertje waar hij de schoenen herstelde. *Peins* eens wat de jongens toen al moesten doen. Maar we deden dat graag. We gingen te voet van hier langs *een wegelingske*.

Turie zei op een dag tegen vader: "Ik ga uwen burgemeester worden!". En ons vader zei: "Och jonk, ik zou dat niet doen zulle!" "Ja, maar 't moet toch iemand doen, en ... Valère als ik iets voor jullie kan doen dan doe ik dat!" Maar hij heeft dat dan toch gedaan. Turie was toen wreed voor Leo Vindevogel. Na den oorlog heeft hij in de bak gezeten in Ronse. Als burgemeester deed hij niets verkeerd. Als hij iets kon doen voor de mensen dan deed hij dat. Hij moest toen ook de opgelegde wetten volgen. Ze zeggen nochtans dat hij er rijk is van geworden want na den oorlog kocht hij hier een groot stuk grond. Turie had 2 zonen Ademar en Laurent (vader van Johan) én 2 dochters. Dat waren toen flaminganten (ze liepen al eens in kostuum). We zijn wij nu toch allemaal Vlamingen. Na den oorlog toonde Ademar zich niet veel. Hij werd als een "zwarte" aanzien en werd na de oorlog ook opgepakt. Maar Tiesten Jan, Jean Decubber, heeft ook in den bak gezeten. Wij weten dat ook maar van te horen zeggen. Jean was de broer van Oscar. En daar was ook nog Marcel den *paster*.

Een voorval

Ademar en Jean hadden een postje op de gemeente (ze waren lid van het Comité). Als we moesten zegels hebben dan gingen wij bij Tiesten Jan en Jean Decubber nam die dan mee naar het gemeentehuis. Dat was gemakkelijk voor ons. Hier een beetje verder woonden Deruyvers en ze hadden schapen. Ze werden ontboden op het gemeentehuis om schapenwol te leveren aan de Duitsers. Dus op een dag trok Valerie met een "*kaboes*" wol naar het gemeentehuis. Daar zaten 2 Duitse soldaten én Ademar en Jean als lid van het "commiteit". Men vroeg haar: "Wat komde gij hier doen?" "Awel da's voor die wol die gevraagd werd." Ze zette dat "*kaboes*" neer en draaide zich om. Die mannen keken naar mekaar en bij het buiten gaan kreeg Valerie dat zakje tegen haar rug. Ze raapte het op bedankte en vertrok. 't Schijnt dat er daar zó gelachen is geweest. Wij als kind gingen niet naar Nukerke (ze bedoelt "de plôotse"(sic)). Dat was in die tijd 't einde van de wereld voor ons.

Ons leven op de Kafhoek

Wij hebben tijdens den oorlog geen honger geleden. Wij hadden achter ons huis een groot stuk grond liggen. Ons vader dorste zelf het graan. Dat ze dat nu nog zo zouden moeten doen! Ons vader heeft veel gewerkt. Wij waren met vier kinderen thuis en moeder was ook thuis. 't Werd niet geklapt van naar de winkel te gaan. Weinig of niet. Naar de markt gingen wij niet. We hadden alle groenten thuis. We hadden wij savooien, niet gelijk nu natuurlijk. Als vader van zijn werk kwam dan trok hij naar de *lochting* en wij moesten de aardappelen oprapen. Ja, alles werd met de hand gedaan. Dat de mensen het nu nog moesten doen ze smijten je de kop in. Graan hadden wij ook en we gingen er mee naar de molen van Fons Desmet achter de kerk. Maar dat is allemaal afgebroken. 't Was daar café ook. Vader reed met een kruiwagen met een zak graan naar de molen. 'k Weet niet hoe dat ging maar als ze om het meel gingen dan "waren ze altijd gekloot!" Ze hadden hun dings niet terug zoals 't moest. We gingen ook naar

Free (Frederic) om melk maar 't was fluitjesmelk. En met te zwijgen hadden wij gedaan. Vader was kwaad. Wij hadden wel niet veel maar hadden niets te kort. Free die kwam eens op voor de gemeenteverkiezing en kwam 1 stem tekort om verkozen te zijn. De mensen lachten toen en zeiden dat z'n vrouw maar voor hem had moeten kiezen.

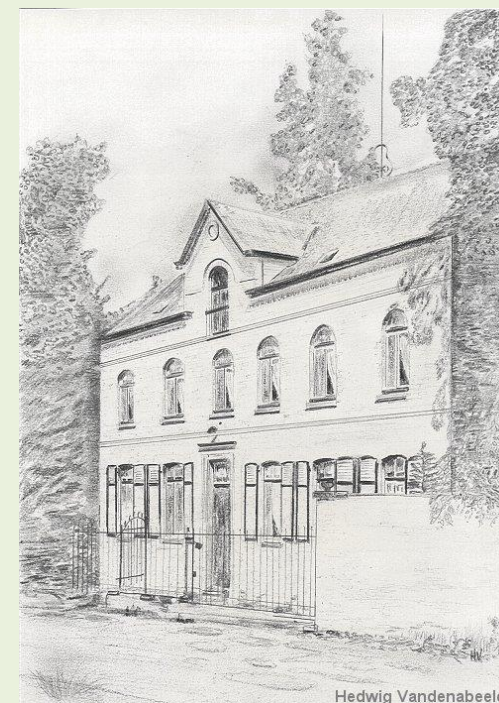
En brood? Moeder bakte dat zelf en wij hadden een bakoven. En alles ging. Tijdens den oorlog reed ik met vader mee naar de fabriek, de blauwe ververij. In die tijd waren de meeste werkmanskleren blauw van kleur. Daar was een stuk atelier bij en daar heb ik leren naaien. We werkten daar met een meisje of vijf zes. In die tijd kreeg ik mijn eerste velo om mee te gaan werken. Die fabriek is nu afgebroken want der gaan daar appartementen komen.

Anekdote over Madame Komkommer

Daar was een vrouw in Louise en ze werd gescharminkeld (een scharminkel is een zeer mager en boos mens of dier) . 's Avonds of 's nachts werd er boel gehouden rond het huis. D'er zat daar een hele bende, ook den ouden schuseniere (dokter van Schorisse) was daar bij. Maar op een keer kwamen de gendarmen er aan en ze werden allemaal opgepakt. Ze moesten nadien naar het tribunaal van Oudenaarde en ze huurden een busje. Ik denk dat die vrouw madame Vanoverveld heette. Maar wij zeiden madame komkommer omdat ze alle dagen komkommers aan haar man te eten gaf. Allé, de mensen zeiden dat toch.

Cafés

In het huis van madam komkommer heeft Schoenie nog café gehouden. Dat heeft niet lang geduurd. Nadien heeft hij 't Balleke open gehouden, naast Djeef den beenhouwer. 't Was daar een zaalke van achter en 't was daar soms bal. En iedereen ging daar naar toe. Elke zondagnamiddag om 3 uur begon de bal en om 10 uur 's avonds ging ieder naar huis. Zelfs van Ronse kwamen ze naar hier. Tijdens den oorlog mocht je om dat uur niet weer buiten lopen. De Duitsers zijn ook eens binnen gevallen tijdens de bal. Den ene vloog langs hier en de andere vloog aldaar. Ja, 't waren allemaal jonge gasten die dachten dat ze gingen opgepakt worden. Soms speelden ze daar een film en Dees van Etikhove kwam die film afspelen. Dees hield café in "Onder den toren" op de plootse. Dat was 't amusement van toen. Af en toe hé. Der was maar dat. Wij mochten daar niet naar toe. Ons moeder moest daar niet van weten.

Te Merliers is 't ook café (In de vier linden) geweest en den oude Merlier slachtte varkens op zijne hof van achter. Nu mag je dat allemaal niet meer doen. Dat werd van achter dood gedaan en dan werd dat vlees verkocht. Aan de overkant woonden de ouders van mijn vader. 't Was daar ook café in de La chasse royale. Ook ne Franse naam. Bij Tiesten Jan (Decubber) noemde het "A la Concorde". Remi, Boeti zeiden de mensen, liep hele dagen zat. Hij speelde marchank en leefde van schapen scheren en schapen slachten waarvan hij het vlees verkocht.

En verder...

In de gendarmerie waren er 2 gendarmen én hun chef Ketels. Ja en in die tijd waren de vrouwen van de gendarmen ook madams. Ze

zeiden het zelf in de winkel: "Ik ben de Madam van de gendarm." Tegen de madam van gendarm Decree zeiden ze "mete Cree." (een "mete" dat was een lelijke boze vrouw). De rijkswachtkazerne (enkele woningen) stond in de Rijkswachtdreef, de dreef die leidt naar het Muziekbos. Dit bos werd tijdens de Eerste Wereldoorlog door de Duitse bezetter lelijk geplunderd. Ze gebruikten het hout voor gebruik in de mijnbouw én om er houtskool van te maken.

In het klooster hier verbleven toen enkel maar rijke dames en de nonnekes gingen met hen aan den arm wandelen. Gewone mensen konden daar niet binnen. Dat is daar mooi gelegen met zo'n grote hof achteraan. Er was ook een boerderijtje langs de kant. 't Was daar een koppel,

Môo en zijn vrouw, dat daar woonde als conciërge en zelfs met de koetse reed om nonnekes naar het station te voeren als ze ergens naar toe moesten zeker. De zusterkes werkten ook in de tuin.

Louise-Marie. - De Terugreis der kleine Scholieren. Editeur P. De Smet-Rubbens.

In de gemeenteschool heb ik nog meester Omer gekend, nadien was dat Van Wetter. De meisjesschool was beneden achter 't klooster. Die gebouwen staan er nog. Een weg leidt nog naar het koerke. Dat is nu allemaal parking. Wij zaten daar met 2 en 3 studiejaar te samen. Nu mag dat allemaal niet meer.

Elza vertelt over de site “Het station in Louise-Marie”

“Het station werd tot vóór de tweede oorlog gretig gebruikt door de mensen die in Ronse werk hadden gevonden én om o.a. boodschappen te doen in Ronse en soms in Oudenaarde. Ik ging als kind niet verder dan die twee steden. Het station werd bemand door 1 persoon die met zijn gezin in het bijgebouw woonde. Die man verkocht de kaartjes en liet de mensen op het perron zodra de trein in aantocht was. Ik weet nog dat er twee wachtzaaltjes waren.

Er was tevens een “marchandisestation”. Op een zijspoor stond af en toe een wagon geladen met steenkolen, meststoffen, hout....

Die goederen werden daar afgehaald door de maalderij van Jan Verpoort (die verkocht ook bloem) en door De Priester die allerlei goederen verkocht maar in hoofdzaak meststoffen (o.a. stikstofmest) en kolen. De kolen werden met paard en kar thuis bezorgd. De vervoerder

droeg de zwarte zakken steenkool tot in het kolenhok van de bewoners. Maar veel boeren kwamen zelf hun kolen ophalen. Verpoort en De Priester woonden tegenover mekaar langs de Savooistraat. Beiden hadden een café en voor de deur lag een weegbrug. De maalderij lag langs de kant van het station.

Naar Gent gaan was een rariteit. Tegen de tijd dat de trein binnen kwam deed de stationschef de deur open en zo konden we op het perron. En onzen Hubert was ne komiek want als hij de trein moest nemen vroeg hij soms aan de chef op welk spoor het was ... en d’er was maar één spoor. De naam van die man ken ik niet maar ik weet dat de grotere jongens die in Ronse naar school gingen de kaartjesknipper “spuijveerkie” noemden. Waarom dat was dat weet ik niet. De man zag soms af met al die jonge gasten. En die treinen konden soms zodanig dompen dat de mensen op het perron al eens tegen een paal liepen. Den ienen na den andere botste tegen een pöle van dienen domp. Telkens als de trein de tunnel inreed echode een schel geluid uit de stoomfluit.

De stationschef woonde naast het station. Als kind was het station ons speelterrein. De mannekes die legden van die grote klinknagels op de sporen. De trein reed er over en ... de jongens hadden een mes, zó plat was die kepernagel. We speelden veel rond de treinsporen. Ze legden soms kleine steentjes op de sporen. Er werd ook gespookt rond de brug als het donker was. De jongens holden bieten uit, zetten er een brandende kaars in en lieten die vanop de brug naar beneden om de voetgangers te doen schrikken. Ze zijn soms haastig moeten weglopen!....

Het kon al eens gebeuren dat we met de trein naar Ronse reden. Dat was voor mij 't einde van de wereld. Verder ben ik nooit geweest. En wanneer ik de zee heb gezien? Och, dat was vele, vele jaren later. Wij waren thuis met vier kinderen hé. Dat was nie zo simpel. Als wij de trein moesten nemen naar Oudenaarde dan zagen we hem vanop de Kafhoek afkomen van Ronse. We zaten daar hoog op de Kafhoek. Den Hubert die naar 't collegie van Ronse ging liep alle dagen om de trein te halen.

Als de jongens dan met de trein terug kwamen van de school dan deden ze bij 't naderen van het station al de deur van het coupé open en hingen er uit om dan voor wie den eerste van de trein te springen. t' Is daar een moment geweest dat de koolputters de trein gebruikten. Ze noemden hen soms de koolbokken. De trein van de koolbokken. Ge moest "nie klapen" van je daar te zitten. Ze leien zich neer op de banken. 't Werd daar naar niks gekeken. Op ne keer hadden enkele gasten aan de goederwagon geduwd al wat ze geven konden en die was beginnen lopen tot tegen die houten balken. Die braken door en de wagon stond bijna op straat. Die jonge gasten wisten natuurlijk van niets en hebben thuis niets gezegd.

Beneden aan de brug stond ook een roethuisje en die mens die daar woonde werkte aan de spoorweg. Ik weet niet dat er sabotage is geweest in de tunnel. Wat ik wel heb gezien dat is die parade van de Duitsers en een grote man precies bekleed met goud, rechtstaande in een jeep. Toen mocht niemand van de buurt buiten komen. Mijn vader was zoals velen 's avonds bang. De Duitsers schoten lichtkogels af. Ons vader had toen een trancé gegraven onder een houtmijt. Had die moeten beginnen branden of 't hoop vallen, we zaten allemaal dood. En toch kropen we er onder. Ze maakten de mensen toen "benijd". Waar is de tijd. We wisten wij van nie meer. We zagen daar niet van af. Kijk, in de tijd dat we onze plechtige communie moesten doen dat was naar de lering hé, zes weken en 's morgens in de pikke donker. Vriezen of sneeuwen we moesten er door, naar de kerk. Ons moeder ging nog een beetje mee en den enen stond naar den andere te wachten beneden op de straat om "tsegoeren te vertrekken.

Hubert heeft bij Octaaf Deriemaeker gewerkt? Ge weet wel de "grossiet" die met zijn "camionske" van winkel naar winkel reed. Wel, Hubert was chauffeur en was altijd op de baan met Octaaf.

Ons moeder haar vader, allé ons peetse, die heette Benjamin (uitspreken op z'n Frans). Hij was in de negentig als hij gestorven is. Van Benjamin maakten de mensen Buigske. Dat was korter hé. En als Hubert klein was dan trok hij veel mee met peetse en zo is

hij ook aan de naam van Buigske gekomen. Peetse woonde toen bij ons op de Kafhoek. Dat waren daar oude huizen. Die zijn allemaal afgebroken.

Allemaal kenden ze Hubert, 't Buigske.. Als er iets te doen was in Louise dan was Hubert van de partij. Hij commandeerde. Hij wist het altijd best en als 't niet goed was reclameerde hij. Ze moesten naar hem "eurken" of 't was "kweeste". Dat was hun amusement. D'er moest maar ne café zijn die niet goed ging, hij ging daar gaan zitten en alleman kwam er dan naartoe. Dat was zo bij Duvies Mare op den hoek van de Kafhoek. Dat was daar een triestig huisje en Mare schonk druppels als ze het pensioen van haar zieke man had getrokken. Hubert kon farcen vertellen en de mensen zitten uitmaken; om leute te maken. Dat was niet "koet" bedoeld. Hubert was nie getrouwd. Hij had gene tijd zei hij. Hij heeft jaren na den oorlog de kermis in Louise weer in gang gestoken. Later heeft hij nog bij Bayens in Ronse gewerkt. Allé, daar moest hij niet meer werken. Hij mocht met den baas op de baan gaan. Ja, hij ne dronkaard en Hubert die graag een pintje had Toen ze de grote kerk (Sint-Hermeskerk) renoveerden was onze Hubert daar chef. En 't was daar altijd iets met die gasten.

Hubert, geboren op 29/12/1932, moest nog 70 jaar worden als hij gestorven is. Om den Buigs in ere te houden werd hij vereeuwigd onder de vorm van een reus. Naast bestaande reuzen Charel en Tielde is er nu de derde reus den "Buigs".

Tijdens de noveen ter ere van de H. Apollonia kwam de helft van Ronse naar Louise. De mensen kwamen toen lezen voor hun tanden. In mijn kinderjaren werden al geutelingen gebakken. Wij hadden thuis ook nen bakoven in den hof. Vader hiete den oven en den ienen en den andere kwam met zijn bakte om te bakken. En dat waren soms ferme misbaksels. Soms waren er te weinig eieren in of te weinig gist of de blome was nie goed of men zei: "Uwen oven is nie hiet genoeg!" 't Was altijd iet. Ge moest goed hout heên en ons voeder was koed. Verdomme 'k goe er uitschien.. Ze moeten hier nie meer koômen. 't Moe gedaan zijn.

De opening onder den oven noemde ze "de moes". Ons voeder hield de ovenkolen bij als den oven werd uitgekuist en dat wierd gehouden. En in die moes heeft hij nog chiconks gekweekt. 't Was doar worm onder. Er werd t ' onzen bruut gebakken voor de ghele weke. Den troôg werd binnen gezet en de brudmandekes rond de stove gezet. Ons moeder ging nie goan werken maar ze

Hubert, Emiel Couplez

had altijd haar bezigheid. We hadden wij een stukske land en we hadden wij wat tarwe stoan en patatten. We trokken met de keurtewoegen (uitspraak [êu] zoals heure in het Frans) met een zak graan naar de meulen in Louise achter de kerke. De gweune mens ging doar nurtoe. 't Was daar ook café. Er waren destijds twee textielfabriekjes in Louise: een waar Marcel De Roo woont en een in de Louise-Mariestraat van Besard.

Als vader soms 's avonds van zijn werk kwam dan stonden wij met de keurtewoegen ([eu] als Franse heure) bij Verpeurts op te wachten. En voeder kocht er blome en gruis voor ons gieten. Mee een ziel trokken wij aan de kuertewoegen. We zoegen wij daar nie vanaf zulle. Nu is dat kindermishandeling. We kregen wij euk sloegen in de tijd en mee den martinée. En als we iets uitgestoken hadden dan was 't:" Pasop als ôr voeder thuiskomt. 't Zal ter stuiven !" Dan zaten we op de loer. We waren met vier kinderen. We sliepen alle vier boven op een kamer, een klien koômerke. Twee meiskes in een bed en twee mannekes in 't ander bed. De ouders sliepen ook boven. Als vros dat klaktege dan stonden er sterrekes op den plafonk van de kouwe. En niemand die reklameerdege. Geen badkamer. Aan de pompsteen .. en dat ging. Veel pleke was er doar niet. Als 't vros dat kraketege, verdoôme de bloemen stonden op de venster, en wij moesten naar de meêse. Nu ziede da nie meer. En we kloedigen weure niet. Beneden was er de woonkamer en het schotelhuis. We hōen wulder giene kelder. Voor woeter moesten we naar de fonteine deur den buugord in de diepte. We schepten uit de fonteine." Elza goe om ne oeker woeter!" We moesten nog zien dat we niet wegsloren. We hebben zo eens een jongen moeten drogen die in de fonteine was gevallen. Die klieren stonden te dompen aan de stove. Zere stoken. De mensen zouden nu zeggen: "Moar azuu kunden gulder nie blijven leven!" Ze zouden je in den bak steken!" 't Is elf uur eenenveertig. Wij gaan moeten stoppen!"

Tiesten Eurfa, allé Stéphanie van Cubbers, Oscar zijn moeder, en 't woonde daar iene bij. Ze woonde daar bij. De die, als 't apeloene was zat ze met haar snuitdoek op haar hoofd vooraan voor het beeld van Apellone en de mensen legden geld in de schoele. Zij leesdege voor de genezing van de mensen hun tanden. Hoe dat dat al ging hé!
Bij Cuber was het café en winkel. Als ge daar binnen ging in die winkel dat was een heel klein ding. 't Was meruize da ge mekander zag. 't Was den ienen of denandere

die bestelde. We gingen om saieete of wat tôteer. Ze maakten daar veusschuten voor de mensen. Als 't plechtige communie was dan was het de zondag grute fieste. We moesten allen neur de keerke. De zondag na de meese gingen de wijven met hun plechtige communicant naar Tiesten. Remi (Tiesten) was ook nen dronkaard en ze noemden hem bôtie. 'k Weet niet waarom ze hem bôtie noemden. En bôtie, ik heb hem nog gekend zeu, hij kwam van Ronse en deed schoepen duud. Mee zijnen ouwen velo kwam ie opweerst oerizat al zwieren en al zwooiend. En als ie thuiskwam, 'k heb ons moeder dat altijd uren zeegen. Stephanie, zijn wijf dus, zei ieder keer "welkom Remi!". Hoe zater dat ie was hoe koeër dat ie wierd. En hij verweet haar van:" O gij lieleke oere!". Moar zij wilde daar nie mee.

Uit de krant 21 Januari 1914

"Openbare Verkoopning van Boomen, Sparren en Slaghout te Nukerke, Louise-Marie. De Notaris Omer Detemmerman, te Audenaarde, zal op Maandag 2 Februari 1914,(O.L.Vr. Lichtmis), om 9 uren 's morgens, ten verzoeke van de heeren De Kemmetter en Bekaert, openbaarlijk verkoopen:

24 koopen Beuken, hebbende meest allen van 1m70 tot 2m40 omtrek.

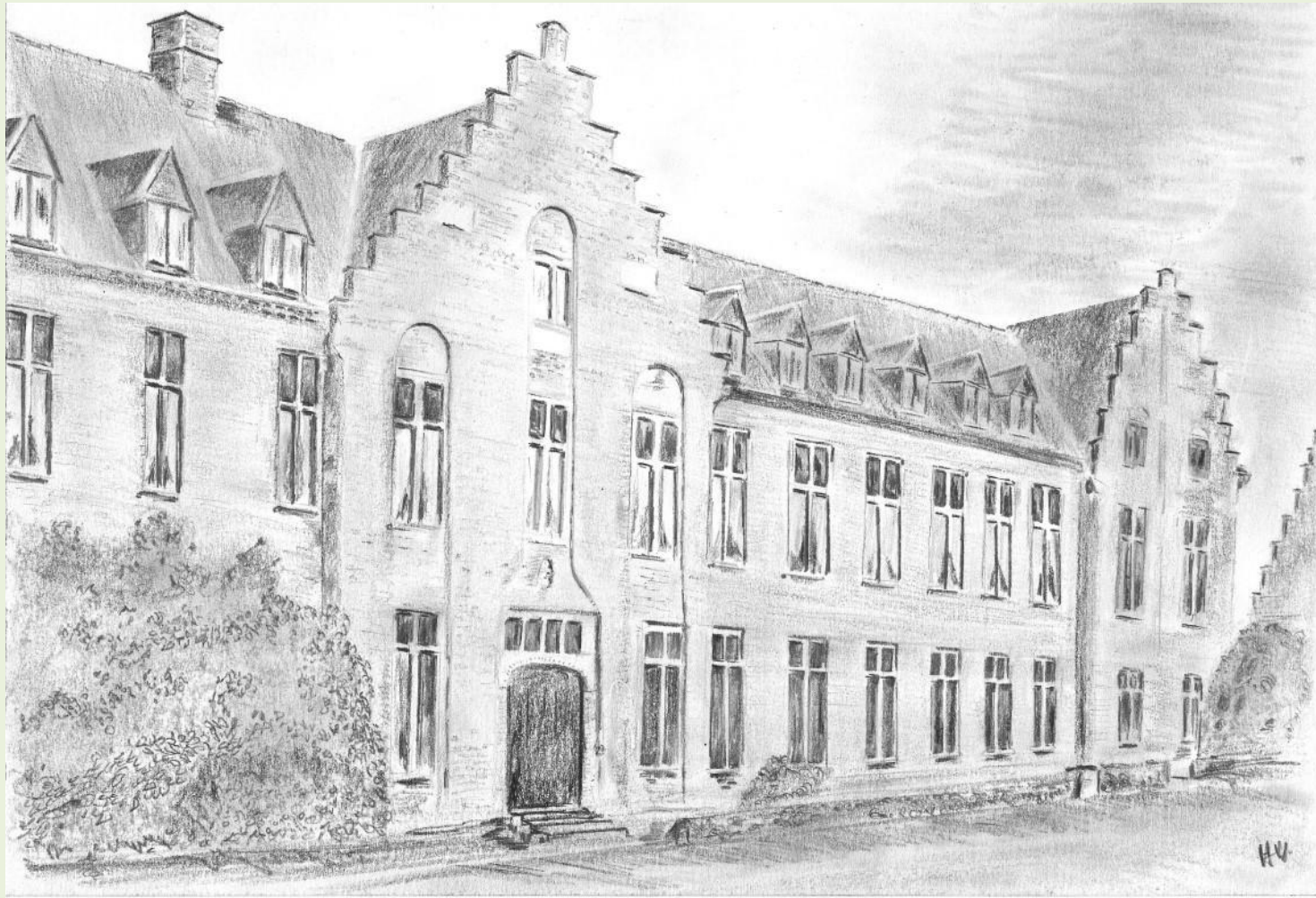
10 Larixen hebbende tot 1m.40 omtrek.

1 Witboom van 2m 30 omtrek en 1 Canada.

70 koopen Sperren, dienstig voor piketten, kepers, flieringen enz., hebbende tot 90 cent. omtrek en 15 meters lengte. 20 koopen Slaghout. 16 koopen Sparrebudsen. Alles wassende of liggende gekapt in de bosschen der verzoekers, genoemd" Nukersche Bosschen" te Louise-Marie.

Vergadering bij Charles Couplez, in de Chasse Royale, alwaar men, te beginnen van 8 uren de ontvangst zal doen der verkoopning van verleden jaar."

Elza Couplez (° 18 november 1923) is thuis, in de Rubberigtsbank, overleden op vrijdag 14 juli 2017.

Het neo-gotisch instituut St-Leonardus, werd gebouwd in 1900-1902 op het grondgebied van Etikhove naar een ontwerp van de Gentse architect Herni Geirnaert.

Het Sint-Leonardusinstituut in het kerkdorp Louise-Marie In 1892 verwierf de Heer Scribe uit Gent vanwege de eigenaar van het Hof van Fiennes 160 ha grond op de wijk Louise-Marie. (Diezelfde Scribe zou tevens de “Geuzentoren” hebben laten bouwen. Zie rubriek Muziekberg). In 1905 werd op een deel van die grond een verplegings- en rusthuis opgericht, nl het “Sint-Leonardusinstituut”. Het gebouw was oorspronkelijk eigendom van Mw Liefmans uit Oudenaarde De Zusters van Barmhartigheid uit Ronse oefenden er hun apostolaat uit. Het gebouw is 70m lang op een breedte van 15m. De kostprijs bedroeg toen 150 000 frank. De put die drinkwater verschafte was 57m diep en er moest geboord worden door verscheidene rotslagen. Het waterdebiet was echter ontoereikend zodat er moest overgegaan worden tot nieuwe boringen en tot het gebruiken van bronwater – in de streek zeer voorhanden. De aansluiting op het waternet kwam er pas in 1976. Het instituut kan een 40-tal ouderlingen opnemen die verzorgd werden door 10 kloosterlingen. In de jaren 90 werden meer en meer leken aangeworven en kreeg het interieur een verdiende opknapbeurt.

Een volgende beschrijving geeft meer uitleg. We citeren letterlijk.

“Louise-Marie St. Leonardus Gesticht. De Eerwaarde Vader Van Melle, die in Holland de Zusters van Barmhartigheid aan het werk had gezien in de psychiatrische inrichtingen had het plan opgevat te Louise-Marie een dergelijk gesticht te bouwen. Het mocht echter de goedkeuring van Monseigneur Stillemans, Bisschop van Gent, niet wegdragen. Omdat de reeds bestaande krankzinnigeninstituten in de behoeften voorzagen. Na lange onderhandelingen kwam men tot het besluit een sanatorium te bouwen voor rustbehoevende dames.

Maar vooraf begonnen de Zusters met het onderwijs. In September 1899, kwamen op aanvraag van den E.H. Van den Abeele, Pastoor, twee Zusters naar Louise-Marie om de lagere school te doen. Zr Placide en Zr Leona. Wat later kwam Zr Begga voor de bewaarschool. Ze bleven vollopig te Ronse overnachten tot in 1901 het huis was voltrokken dat bestemd was tot woonst van den E.H. Onderpastoor, of eventueel van een rustend priester, en nu in gebruik werd genomen door de Zusters. Ondertussen was de bouw begonnen van het gesticht. Moeder Idalie had er in Mei 1900 den eersten steen van gelegd. Doch het werk vorderde maar langzaam; twee volle jaren werden er aan besteed en eerst in 1904 namen de Zusters met enige Dames hun intrek in het Gesticht.

Leerwandeling naar het Muziekbos in Louise-Marie

Het Muziekbos strekt zich uit op de Muziekberg. Een berg is veel gezegd want eigenlijk is het een heuvel met een hoogste punt van 147,5 m boven de zeespiegel. Het is een getuigenheuvel ten zuiden van onze provincie, midden in de Vlaamse Ardennen.

Het Muziekbos maakt deel uit van het gehucht, zeg maar kerkdorp Louise-Marie dat op zijn beurt deel is van de gemeenten Maarkedal (met Nukerke, Etikhove, Schorisse) Ronse en Elzele.

Voor historici is het niet duidelijk waarvan die naam Louise-Marie afkomstig is. Was het een uithangbord "Bij Louis-Marie" of was het Napoleon die met zijn Louise-Marie hier destijds overnachtte? Of is de naam gegeven omdat op die dag dat de eerste steenlegging van de parochiekerk plaats had de eerste koningin van België, Louise-Marie van Orleans, stierf op vrijdag 11 oktober 1850.

En de namen Muziekberg, Muziekbos dan? Vast staat dat de het woord muziek hier niets met muziek te maken heeft. "Muz" zou afkomstig zijn van het Keltisch en zou moeras betekenen. Maar moeras op deze hoogte! En Moerasberg? Een oude kaart heeft het over "Teulegenberg. Sommigen denken dat deze benaming komt uit de Germaanse periode. De heuvel zou toen bewoond geweest zijn door enkele Germaanse stammen. Vroegere opgravingen legden pijlpunten bloot. Heel wat legenden of zijn het geheimzinnige verhalen, vertellen ons over druïden, Germaanse priesters en Romeinse veldheren. Opgravers beweerden dat een groot deel van de Muziekberg één reusachtig Gallo-Romeins kerkhof is. Ingewijden beweren dat vroegere opgravingen trouwens zeer onzorgvuldig verricht werden.

Ook de Romeinse heirweg Bavay-Keulen liep hier dichtbij.

Rond 1520 zou Keizer Karel (zie Keizerrei) hier vertoefd hebben en zelfs een hogere nazi-officier zoals Göring zou rond de tunnel gezien zijn (denk aan het verhaal van Elza). Sommigen spreken zelfs dat Hitler hier in 1940 verbleef maar dat is niet bewezen. Over de Muziekberg werden heel wat wilde verhalen verteld. Zo zouden er kabouters, reuzen , dwaallichten, elfen, weerwolven, wilde jachten , heksen en zelfs heiligen zijn gezien. Maar van die weerwolf. Dat was een ware plaag. Volgens onze Vlaamse schrijver Isidoor Teirlinck was het een grote zwarte hond met twee blinkende rode ogen zo groot als lichtvatpannen. Een man die weerwolf loopt vermoedt zich bij nacht in een weerwolfsvel dat een kwade geest hem ten geschenke gaf. Indien iemand er in slaagt dat vel te verbranden dan is de man gered en wordt hij nooit meer weerwolf. Zo niet, dan zal hij zeven jaar moeten dolen bij nacht en ontij. Rond 1970 werd aan de Boekzitting een beeldje opgericht dat een weerwolf voorstelde.

En heksen! In een hekserijproces uit de jaren 1665 lezen we dat een heks op Sint-Jansavond op de Muziekberg twee of drie verdoemde zielen had gekocht waarmee ze pret maakte en danste. Vanaf 1558 heerste over Vlaanderen de strenge koning Filips II die wel meestal in Spanje verbleef maar liet besturen door strenge machtsheren. Er werd zwaar opgetreden tegen de protestanten die zich al gauw “geuzen” zijn gaan noemen. Deze geuzen moesten meestal op de vlucht gaan om aan de galg te ontsnappen. Zo zouden er zich in het Muziekbos veel geuzen verstop hebben. Omdat er toen bosgeuzen woonden stond het bos bekend als Geuzenbos.

Op de top van de heuvel staat een torentje. In de volksmond “geuzentoren” genoemd. Maar dit torentje heeft niets met de geuzen te maken aangezien het pas in 1864 werd gebouwd door de eigenaar M. Scribe die het liet bouwen opdat zijn zieke dochter van wat gezonde frisse boslucht te laten zou kunnen genieten. Hert is een achthoekig torentje opgetrokken in ijzersteen die hier ter plaatse te vinden is in de ondergrond. Men beweert dat het torentje is gebouwd op een tumulus, een Gallo-Romeins heuvelgraf. Op de Muziekberg en op de flanken ervan waren er vroeger heel wat tumuli.

En waarvan komt de naam “Boekzitting”? De naam zou afkomstig zijn, maar dat is niet duidelijk; van “boek” of “beuk”. Of was hier vroeger een vergaderplaats van een vierschaar (gerechtsplaats)? Anderen denken dat “boek” hier afkomstig is van boete omdat er op deze plaats een schandpaal zou gestaan hebben waaraan boosdoeners werd vastgeketend.

En nu over het bos zelf.

Het hele Muziekbos is 50 ha groot waarvan slechts 13,61 ha openbaar bezit is. De Muziekberg is steeds bebost geweest zoals trouwens alle heuveltoppen in de Vlaamse Ardennen. Deze beboste heuvels liggen op de taalgrens tussen onze twee taalgebieden. We denken hier even aan het Kolenwoud.

Het bos bestaat uit schaarhout (brandhout zoals eik, tamme kastanjes, berken) en hoogstammige bomen. Tijdens WO-I heeft de Duitse bezetter het bos leeg geroofd. Slechts enkele bomen konden gespaard worden in het zuidelijk deel van het bos. Deze bomen zijn dus meer dan 100 jaar oud. Na de oorlog werd een herbeplanting gevoerd met beuk, goudlork, zomereik, grove den en tamme kastanje. Omdat de beuken sneller groeien en hun grote kruinen het licht afnemen voor de ondergroei verdween het schaarhout. Zelfs het middelhout zoals eiken verdween of werd er van tussen gehakt. Nu wordt het bos om de 8 jaar gedund.

Kent u deze zeldzame plant. Het is de paarse schubwortel die groeit als parasiet op de wortels van vooral populieren. De helmvormige lila bloempjes en de blaadjes bezitten geen bladgroenkorrels en de plant kant dus geen voedsel bereiden uit zijn sappen. Maar de schubben aan de voet van het plantje vertonen kleine openingen waar insecten soms in gevangen raken. Daar kunnen ze door een soort verteringssap omgezet worden en dienen als secundaire voedselbron. De Vlaamse Ardennen is de meest noordelijke plaats waar deze plant voorkomt. Normaal gaat het verspreidingsgebied van Zuid-Frankrijk naar Noord-Spanje. De Vlaamse Ardennen is voor de plant een geïsoleerd gebied. Waarschijnlijk is de schubwortel hier terecht gekomen als verstekeling bij invoer van populierenhout uit Frankrijk.

De plant niet uitgraven en meenemen voor de tuin. Daar groeit die niet.

De Muziekberg wordt al genoeg bedreigd door het afgraven van het gele zand, hier in de volksmond zavel genoemd. In de jaren '70 (vorige eeuw) stelde men vast dat zavel niet het goede bindmiddel was om mortel te maken voor de woningbouw.

Ondertussen hebben de zandwinningen heel wat wonden geslagen op de heuvelruggen. De zandgroeven werden in de jaren '50 al eens opgevuld met stadsafval van Ronse. Later werden die dan beplant met berk en populier. (Veel gegevens zijn afkomstig uit een VVV-gids Maarkedal van De Deken)

Schets met de geologische lagen van een getuigenheuvel zoals de Muziekberg of de Hotond.

